

Alles ademt nuchterheid bij Heemskerk

“Je kunt het hier zo druk maken als je zelf wilt”, zegt Martijn Heemskerk van Crocosmia-kwekerij Davelaar in Woudenberg over zijn bedrijf. De keuze voor specialisatie in deze bollen betekent dat er het hele jaar door werk is. Maar stress is aan deze nuchtere ondernemer niet besteed. Heemskerk over tegenslagen, schipperen en iets doen voor een ander.

Tekst: Ellis Langen | Fotografie: René Faas

Martijn Heemskerk over de droogte: "Geen ramp is de grootste ramp. Het is maar net hoe je met tegenslagen omgaat."

Al een week lang gaat de wekker om 3 uur 's nachts. Dan verplaatst Martijn Heemskerk de haspel voor de beregening bij een perceel. Na de gebroken nacht staat ook de dag in het teken van water zien te krijgen op de zandgronden in Woudenberg. Tussen 6.00 uur en 21.00 uur wil de kweker één ander perceel met crocosmia's twee keer per dag beregenen. Daar rijdt hij met een giertank gevuld met water naar toe. Hij wil minimaal 10 millimeter per dag geven. "Dan heeft het tenminste nut als het weer gaat regenen", zegt hij. Behendig springt hij uit de trekker waarachter een giertank hangt. Die is voor de zoveelste keer gevuld met water uit het kanaal. Officieel mag zo veel niet, maar nood breekt wet. Normaal gesproken heeft hij de beschikking over twee grondwaterputten. Uit die ene put komt niets meer. De andere, dicht bij de Nederrijn, pompt genoeg op. Maar via 600 meter buizenstelsel is het ook hier een hele onderneming om het water bij de Crocosmia's te krijgen. De kweker calculeert al in dat het waarschijnlijk geen 'dik jaar' wordt voor de snij-Crocosmia. Er is best wat schade door bladverbranding en dat deel wordt niet geveild. Ook al loopt deze zomer heel anders, het brengt Heemskerk niet van zijn stuk. "Geen ramp is de grootste ramp", zegt hij. "Het is maar net hoe je op tegenslagen reageert." Hij ziet het voordeel wel van de extreme droogte. "Ik zie nu goed waar het meeste onkruid in het grasland staat."

SWITCHEN VAN BLOEM- NAAR BESENTAK

Augustus is de maand waarin Heemskerk van bepaalde soorten Crocosmia takken snijdt. In september tot en met half oktober snijdt hij van bepaalde soorten na de bloei de takken voor de besjes. Normaal gesproken snijdt hij voor de bloem en bes ongeveer fifty-fifty. Nu de prijzen voor de bloemtakken vrij laag zijn en hij zijn handen vol heeft aan de beregening, laat hij sommige soorten die een goede besdracht hebben tot bloei komen met het idee hier later de bessentakken van te snijden. Dat is het prettige aan een Crocosmia-gewas, legt Martijn uit. "We krijgen het nu in het najaar iets drukker met het snijden van de bessentakjes." De relaxte houding over het snijgewas bij Heemskerk komt tevens omdat hij slechts tien procent van zijn bedrijfsomzet uit de bloem- en bessentakken haalt. De focus van het bedrijf ligt op de afzet van de bollen, die na het rooien in november begint en duurt tot Koningsdag. Ongeveer 60 tot 70 procent van zijn omzet bestaat uit de bollenverkoop van zijn vijftien hoofdsoorten. De andere circa negentig soorten bollen vinden hun weg naar bijvoorbeeld kleine, gespecialiseerde exporteurs en kwekers in Engeland en Amerika die bijvoorbeeld graag de bijzondere soorten op pot verkopen. Naar de kwaliteit en de opbrengst van de bollen kan de kweker nu alleen nog maar gissen. De kans zit erin dat de bollen door het warme weer kleiner blijven. "Aan de andere kant hebben ze nog wel even de tijd. In november gaan we rooien." Het gewas heeft bovendien wel veel zonuren gehad. "Als we nu een mooi najaar krijgen met geregeld regen en niet te koude nachten, kan het ook goed uitpakken."

Kwekerij Davelaar

Martijn Heemskerk nam in 2014 het bedrijf over van zijn vader Willem Heemskerk. Die laatste kwam vanuit De Zilk in 1987 naar Woudenberg. In 1995 begon Willem aan de teelt van Crocosmia's. Twee jaar later deed zich de kans voor om de bollenkraam en handel van Sjaak van Dijk, de Crocosmia-specialist tot dan toe, te kopen. Veertig soorten bollen en nog zo'n zelfde aantal – maar dan zonder naam – werd aan de eigen kleine hobbycollectie van Heemskerk toegevoegd. Kwekerij Davelaar heeft nu 106 soorten te koop, waarvan vijftien hoofdsoorten. Het bedrijf heeft 3 hectare eigen land en huurt 4 hectare bij in en rondom Woudenberg. De naam 'Kwekerij Davelaar' is gekozen omdat het bedrijf aan deze weg ligt. De boerderij waarin hij woont, heet ook Davelaar.

‘De verkoop van bollen in zakjes zal minder worden’

ZELF KRIJSEN EN SCHIPPEREN

Vader en zoon Heemskerk zien in de toekomst voor de Crocosmia in pot een groeimarkt. “De consument kiest vaker voor gemak en wordt ongeduldiger. Hierdoor zal de verkoop van deze bloembollen in zakjes minder worden”, verwacht Martijn. Daarom ligt de ambitie van de familie Heemskerk bij het zelf kruisen van de Crocosmia’s al acht jaar op het vinden van een goede bol voor in de pot. Door de Crocosmia in een pot meteen als plant te verkopen, heeft de consument er van begin augustus tot half oktober plezier van in een pot of in de tuin. “We zien voor de Crocosmia in een pot ook kansen omdat het assortiment van mooie bloeiende planten in het najaar op pot vrij beperkt is.”

Het ultieme doel van de kruisingen voor zo’n plant in een pot is een niet al te hoge plant, ongeveer 30 tot 40 centimeter, veel bloemen van een bol, een lange bloeiduur en vervolgens mooie bessen. Met de nieuwe tweekleurige soort ‘Ministar’ (oranje bloem met een geel hart), die kwekerij Davelaar sinds 2010 heeft, heeft de kwekerij de juiste soort te pakken. De vraag ernaar is alleen al wel groter dan de aantallen die Heemskerk kan leveren. Het doel is om ieder jaar het soort twee keer zo groot te laten worden. “We kunnen nu maximaal 20.000 bollen per jaar afleveren, maar ons streven is naar 150.000 per jaar te gaan.”

Het is steeds schipperen tussen graag willen voorzien in de vraag van afnemers en zelf voldoende bollen opbouwen. Dat vindt Martijn altijd lastig. “Ik moet zorgen dat ik er niet te veel promotie voor maak. Eigenlijk is het elk jaar weer net genoeg promotie maken om niet met een deel te blijven zitten. We willen langzaam met ‘Ministar’ steeds meer zichtbaar worden in de markt.” Door het kruisen voor de bol op pot, komen er automatisch ook nieuwe snijsoorten bij. Zo is ‘Suzanna’ een mooie gele variant op de vuurrode ‘Lucifer’. De soort is zeer resistent tegen bacterieziekten. Heemskerk wil alleen nog sleutelen aan de bloeirijkheid.

VENIEN ZIT IN DE STAART

Heemskerk wordt niet alleen de Crocosmia-specialist genoemd vanwege het assortiment. Het bedrijf is ook de meest gespecialiseerde kwekerij. Op het veld kan er volgens Martijn met de teelt niet zo veel fout gaan. Het venijn zit hem in de staart; de verwerking en de bewaring. Crocosmia-bollen zijn kwetsbaar. Bij beschadiging tijdens het schoonmaken of bij het breken treedt snel fusarium of verstening op. De kweker heeft in de loop der jaren daarom machines voor de verwerking zelf aangepast en soms ontwikkeld. Geregeld wisselt hij teeltkennis uit met andere Crocosmia-kwekers. Heemskerk biedt ook teeltondersteuning aan kwekers die de Crocosmia’s op pot telen en die de planten voor de bloementeelt hebben. De ondernemer doet dit om niet op ‘een eiland’ te zitten. Dat geldt ook voor zijn activiteiten buiten de sector. Al veertien jaar zit hij bij de vrijwillige brandweer, iets wat in het begin behoorlijk buiten zijn comfortzone was. “Maar ik vind het fijn iets te doen buiten mijn bedrijf wat goed is voor de maatschappij. En ach ja, het komt wel eens niet uit... Dat zij zo.”

